

Predizborna platforma Saveza samostalnih sindikata Hrvatske

13. rujna 2011.

Od političkih stranaka koje vjeruju da će nakon ovogodišnjih parlamentarnih izbora formirati novu Vladu RH ili sudjelovati u vlasti, očekujemo da se o sljedećim zahtjevima nedvosmisleno izjasne, odnosno da njihovi politički programi ponude odgovarajuća rješenja. U tom smislu SSSH će procijeniti prepoznaje li ijednu političku opciju kao vjerodostojnu zagovornicu radnih i sindikalnih prava, te odgovornih javnih politika usmjerenih na poboljšanje kvalitete života svih građana Hrvatske. O tome će ovisiti hoće li SSSH svojem članstvu preporučiti za koga glasati.

SSSH i udruženi sindikati pozvat će svoje članove da ne apstiniraju od izbora već da na birališta svakako izađu, te ne dopuste manipulaciju svojim glasovima.

Od stranaka koje će formirati novu Vladu SSSH traži da osiguraju državu prava za sve njezine građane, dosljednu primjenu zakona i trajanje sudskih sporova u razumnom roku. To uključuje i poštivanje ustavne definicije Hrvatske kao socijalne države.

Zahtjevi

Saveza samostalnih sindikata Hrvatske

1. Nova ekonomska i socijalna politika

Definiranje NOVE EKONOMSKE I SOCIJALNE POLITIKE, jer je dosadašnji ekonomski model potrošen - dakle, raditi na novom smjeru ekonomskog i socijalnog razvoja Hrvatske oblikovanjem novih strategija, politika i mjera o kojima je potrebno uspostaviti socijalni dijalog i postići društveni konsenzus; Hrvatsku je potrebno izgrađivati kao socijalnu tržišnu ekonomiju, uspostavljajući ravnotežu između rada i kapitala; U smislu planiranja ekonomskog razvoja nužno je usvojiti dugoročnu Strategiju razvoja Hrvatske koja će definirati razvojne sektore (uključujući definiranje industrijske politike, posebice očuvanje i razvoj industrije i proizvodnog sektora), utvrditi mjere za jačanje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva na globalnom tržištu, osigurati bolju iskoristivost prirodnih resursa s posebnim naglaskom na njihovo očuvanje kao javnoga dobra (bez privatizacije, primjerice, voda i dr.), promovirati i poticati obnovljive izvore energije i nove čiste tehnologije (sukladno tome prilagoditi obrazovni sustav, politiku zapošljavanja...); U društvenom smislu to znači jačanje socijalne kohezije i društvene solidarnosti, smanjivanje imovinske i dohodovne nejednakosti, borbu protiv siromaštva i dr., te osnaživanje utjecaja građana na oblikovanje javnih politika.

2. Hitno rješavanje problema nelikvidnosti, neisplate plaća i doprinosa, te svih oblika rada na crno

- a) Hitno rješavanje problema nelikvidnosti koja prijeti blokadom ukupne poslovne aktivnosti i daljnjim gubitkom radnih mjesta u proizvodnji (sukladno EU Direktivi o borbi protiv kašnjenja u plaćanju, kojom se uvode stroga pravila u odnosu na međusobna plaćanja u svim vrstama poslovnih transakcija, preispitati nacionalno zakonodavstvo i unaprijediti kulturu poslovanja među poduzetnicima, uvesti opći rok za međusobna plaćanja 30 dana, samo iznimno 60, a za male i srednje poslodavce uvesti plaćanje PDV-a po naplati računa...);
- b) Porezna uprava i FINA moraju hitno harmonično profunkcionirati u nadzoru isplate plaća i drugih obaveznih plaćanja, vezivanjem isplate neto plaća uz istodobnu uplatu doprinosa; Drugim riječima, država mora preuzeti obvezu primjene i poštivanja zakona (a pravo na plaću jedno je od temeljnih prava radnika) i uzeti u zaštitu najslabijeg u lancu: radnika-pojedinca; S tim u vezi, nužno je utemeljiti jamstveni fond koji će jamčiti isplatu plaća radnicima;

- c) Jačanje rada Državnog inspektorata (popunjavanje broja inspektora rada, proširenje njihovih ovlasti, osiguravanje drugih uvjeta rada predviđenih Izvještajem EK za Poglavlje 19. Socijalna politika i zapošljavanje);
- d) Uspostaviti središnji registar poslodavaca i radnika, uz informacijsko povezivanje svih mjerodavnih institucija.

3. Definirati politiku zapošljavanja i utvrditi je prioritetom

- a) Problem nezaposlenosti Vlada RH mora shvatiti kao trenutno najveći društveni problem, a njezino rješavanje utvrditi prioritetom;
- b) Broj sačuvanih i broj novootvorenih radnih mjesta moraju postati mjerilom za odobravanje državnih potpora gospodarstvu, odnosno poslodavcima, te mjerilom učinkovitosti gospodarske politike u cjelini;
- c) Zbog potrebe novog zapošljavanja, ozbiljno razmotriti uvođenje 38-satnog radnog tjedna;
- d) U definiranju, implementaciji i nadzoru politike zapošljavanja potrebno je uspostaviti koordinaciju institucija javnih vlasti i socijalnih partnera na nacionalnoj i lokalnoj razini – sada je to područje posve nekoordinirano i, u pravilu, prepušteno samo Hrvatskom zavodu za zapošljavanje;
- e) Potrebno je uspostaviti stalni sustav vanjske/neovisne evaluacije učinkovitosti aktivnih mjera politike zapošljavanja.

4. Politika plaća i porezni sustav

S ciljem jačanja socijalne kohezije i smanjenja nejednakosti:

- a) Povećavanje udjela minimalne plaće u prosječnoj plaći RH na 50 posto;
- b) Povećanje osobnog odbitka na visinu minimalne plaće;
- c) Donošenje Zakona kojim će se omogućiti financijska participacija radnika u dobiti poduzeća;
- d) Pravedan porezni sustav kojim će se više oporezivati, primjerice imovina i ekstra-profit, a manje rad i potrošnja, uključujući zahtjev poslodavaca za poreznim rasterećenjem (parafiskalni nameti);
- e) Namjenske poreze (mirovinski i zdravstveni doprinos, te doprinos za zapošljavanje) analizirati sa socijalnim partnerima;
- f) Uvođenje poreza financijskoj industriji na financijske transakcije;

- g) Vratiti stopu PDV-a na 22 posto;
- h) Objavom na službenim stranicama Vlade RH, omogućiti uvid javnosti u ugovore s Vatikanom.

5. Reforma mirovinskog sustava

Radi uspostave sustava koji će jamčiti ljudski i pristojan život čovjeka u starosti, pristupiti cjelovitom uređenju mirovinskog sustava:

- a) Temelj socijalne sigurnosti u starosti je javni mirovinski sustav, s minimalnom uplatom od sadašnjih 15 posto doprinosa;
- b) Ukinuti tzv. povlaštene mirovine i vratiti ih pod opći propis;
- c) Izmijeniti formulu za izračun osnovne mirovine koju će sadašnji mladi radnici-obveznici uplate u II. mirovinski stup ostvarivati iz I. mirovinskog stupa;
- d) U oblikovanju budućega mirovinskog sustava, voditi se načelom primjerenosti mirovinskih primanja;
- e) Najnižu mirovinu za 30 godina staža utvrditi u visini od najmanje 45 posto prosječne plaće, a zaštitni institut najniže mirovine treba se odnositi i na sadašnje mlade radnike, obveznike uplate u II. stup;
- f) Izmijeniti formulu za usklađivanje mirovina i uvesti onu koja će omogućiti postupni realni rast mirovina u odnosu na prosječnu plaću;
- g) Mirovine koje nisu iz radnog odnosa isključiti iz mirovinskog sustava i nadomjestiti određenim davanjima socijalnog značenja.

6. Reforma obrazovnog sustava

S krajnjim ciljem povećanja konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva:

- a) Osigurati kvalitetno i dostupno javno obrazovanje;
- b) Ukinuti školarine za sve razine obrazovanja, te sve oblike upisne politike prema statusnim kriterijima;
- c) Besplatne udžbenike osigurati prema dohodovnom, a ne statusnom položaju obitelji;
- d) Unaprijediti sustav obrazovanja odraslih uvođenjem mjera koje će poslodavce i radnike poticati na sudjelovanje u dodatnom osposobljavanju, te stvaranjem uvjeta za priznanje neformalnih oblika učenja, čemu je preduvjet razumijevanje pojma cjeloživotno učenje;

- e) Uspostaviti vertikalnu i horizontalnu protočnost obrazovnog sustava te poticajno okruženje kojim će se omogućiti da pojedinac uvijek ide naprijed, uvijek dalje (da nigdje ne počinje ispočetka!), odnosno da se vrednuje i priznaje svaki završeni obrazovni modul, svaki semestar, svaka godina;
- f) Uključivanjem socijalnih partnera u obrazovne institucije uspostaviti stalno praćenje i usklađivanje obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada.

7. Reforma zdravstvenog sustava

Radi zaštite nacionalnog zdravlja za sve:

- a) Zaustavljanje komercijalizacije zdravstva;
- b) Jačanje javnog zdravstva provođenjem davno obećanog „velikog pospremanja“ sustava (informatizacija sustava, standardizacija usluga, kategorizacija i akreditacija bolnica...), uz stavljanje naglaska na preventivu i široku cjenovnu, teritorijalnu i dr. dostupnost zdravstvenih usluga, unapređenje primarne zdravstvene zaštite, te razvoj javnog zdravstva u kojemu će vrhunskim stručnjacima biti poželjno raditi i tako zaustaviti odljev najkvalitetnijih kadrova...;
- c) Zaustavljanje prelijevanja javno-zdravstvenog novca u privatne džepove (među ostalim i zabranom rada liječnika istodobno u javnom i privatnom zdravstvu);
- d) Ukidanje dodatnog doprinosa za zdravstvo od 3 posto za umirovljenike.

8. Depolitizacija javnih poduzeća i uvođenje uprave stručnjaka

- a) Provođenje dubinske analize (do)sadašnjeg poslovanja svih javnih poduzeća i utvrditi ima li elemenata korupcije, financiranja političkih stranaka i/ili pojedinaca, „pranja novca“ ... ;
- b) Preispitati rad uprava, te uprave imenovane po političkoj podobnosti i pripadnosti zamijeniti dokazanim stručnjacima;
- c) Radi smanjenja rizika lošeg upravljanja i zloupotrebe ovlasti, uvođenja transparentnosti u poslovanju i omogućavanje uvida javnosti u raspolaganje javnim novcem, te, u konačnici, borbe protiv korupcije - uspostaviti odgovarajuću web-stranicu sa svim podacima poslovanja privatnih tvrtki i javnog sektora, odnosno državnih institucija (nacionalne i lokalne razine).

9. Reforma javne uprave i pravosuđa te racionalizacija lokalne uprave

Radi uspostave odgovorne, učinkovite i nekorumpirane javne uprave i pravosuđa koju građani Hrvatske mogu financirati i koja će jamčiti sve servise jedne moderne države prema svojim građanima:

- a) Osigurati dostojanstveni rad, primanja i mogućnost napredovanja zaposlenima u tom sustavu;
- b) Reforma pravosuđa koja će doista jamčiti neovisnost i profesionalnu etičnost sudaca te bitno skratiti trajanje sudskih sporova;
- c) Ukidanje monopolističkog položaja Odvjetničke komore te uspostavu odvjetničkih tarifa prema završenim sudskim postupcima, a ne po svakoj radnji – što će, u konačnici, pridonijeti skraćivanju trajanja sudskih postupaka, ali i dostupnosti pravne pomoći građanima;
- d) Uspostava nove administrativne podjele Hrvatske i smanjivanje broja jedinica lokalne samouprave ukidanjem onih koje se ne mogu samostalno financirati, odnosno ne mogu odraditi svoju temeljnu funkciju, a to je spuštanje javnih ovlasti što bliže svojim građanima;
- e) Reformiranje javne uprave i javnih službi, te racionaliziranje njihova poslovanja ponajprije boljom organizacijom, informatizacijom i međusobnim umrežavanjem.

10. Postizanje društvenog konsenzusa o modelu nastavka procesa privatizacije

- a) Uvođenje radničkog dioničarstva kroz Esop-model;
- b) Objaviti i procesuirati sve slučajeve kriminala u dosadašnjoj pretvorbi i privatizaciji;
- c) Uspostaviti sustav dokazivanja podrijetla imovine;
- d) Provesti javnu raspravu i usvojiti odgovarajuće zakone kojima se zabranjuje privatizacija prirodnih resursa, te strateških infrastrukturnih resursa RH;
- e) Sadašnja javna trgovačka društva u sustavu službi od općeg interesa zadržati javnima, uz odgovarajuću prilagodbu za rad u tržišnim uvjetima.

11. Uvođenje sustava poticaja za razvoj inovativne i izvozne proizvodnje

- a) Uspostaviti sustav koji će omogućiti brzo povezivanje inovatora s potencijalnim proizvođačima, odnosno koji će skratiti put od izrade pojedinačnih inovativnih proizvoda do „masovne“ proizvodnje;
- b) Preispitati sadašnji sustav bespovratnih potpora radi zadržavanja onih koje su usmjerene na unapređivanje znanja, inovacije i razvoj;
- c) Preispitati sustav subvencija i njihovo usmjeravanje na proizvodne sektore koji, sukladno razvojnim ciljevima, mogu za sobom „povući“ druge sektore te bitno pridonijeti ukupnom razvoju RH; U tom smislu maksimalno koristiti tzv. horizontalne mjere koje su u skladu s Uredbom EK o državnim subvencijama;
- d) Dodatno, potrebno je uspostaviti djelotvoran nadzor korištenja subvencija kao i indikatore praćenja njihovih učinaka kako bi se nove mjere bolje „ciljale“.

12. Ukidanje povlastica i privilegija te dovođenje socijalnih primitaka pojedinih kategorija građana u sklad s primicima ostalih

S krajnjim ciljem zaustavljanja rasipanja društvenih sredstva, boljeg „ciljanja“ socijalnih naknada i pomoći, te prestanka „kupovine“ glasova:

- a) Uspostava transparentnog sustava socijalnih pomoći ugroženim kategorijama građana i jačanje neovisnih institucija nadzora;
- b) Usklađivanje ili indeksacija socijalnih naknada sukladno objektivnom, a ne arbitrarnom kriteriju (npr. kao kriterij za usklađivanje navesti prosječnu plaću).

13. Reforma poljoprivredne politike

Radi uspostave odnosa u primarnom sektoru koji će omogućiti proizvodnju jeftinije hrane, te podizanja konkurentnosti hrvatske prehrambene industrije na globalnom tržištu:

- a) Uspostaviti sustav poticaja sukladan standardima Europske Unije, ali istodobno uspostaviti institucije nadzora nad njihovim korištenjem, te sustav sankcija nad onima koji sredstva nezakonito koriste;

- b) Poticati okrupnjavanje obradivih površina, otvaranje hladnjača i druge nužne infrastrukture;
- c) Otkloniti sve administrativne prepreke koje onemogućavaju provođenje velikih javnih projekata (melioracija, sustavi za navodnjavanje i odvodnjavanje, sustavi obrane od tuče...) za koja se mogu iskoristiti sredstva predpristupnih i drugih fondova EU.

14. Prenošnje univerzalnih i paneuropskih radnih i socijalnih standarda u nacionalno zakonodavstvo

- a) Ratifikacija revidirane Socijalne povelje Vijeća Europe;
- b) Ratifikacija konvencija i preporuka Međunarodne organizacije rada: 131. Konvencija o minimalnoj plaći, 144. Konvencija o pravu na tripartitno savjetovanje, 150. Konvencija o radnoj administraciji, 151. Konvencija o radnim odnosima u javnim službama, 154. Konvencija o promicanju kolektivnog pregovaranja, 173. Konvencija o zaštiti radničkih potraživanja, 177. Konvencija o radu kod kuće, 181. Konvencija o agencijama za zapošljavanje;
- c) Potpisati fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima UN-a.

15. Izgradnja participativnog društva, jamčenje realizacije različitih oblika neposredne demokracije, razvoj industrijske demokracije

- a) Izmjena Ustava RH u dijelu koji se odnosi na potreban broj potpisa za raspisivanje referendumu;
- b) Izmjena Zakona o referendumu u dijelu koji se odnosi na podatke koje podržavatelj zahtjeva za raspisivanje referendumu mora dati, te u dijelu rokova (za predaju potpisa Hrvatskom saboru, te za Ministarstvo uprave i Ustavni sud da odgovore na pitanja Hrvatskog sabora);
- c) Proširiti ovlasti radničkih vijeća s područja savjetovanja na područje suodlučivanja;
- d) Omogućiti nesmetana javna okupljanja i javne prosvjede (uključujući Markov trg).

16. Odnos sa sindikatima i razvoj socijalnog dijaloga

- a) Hitno pristupiti realizaciji Sindikalnog sporazuma o podjeli sindikalnih nekretnina iz 2010. godine;**
- b) Dovršiti postupak donošenja Zakona o reprezentativnosti sindikalnih i poslodavačkih organizacija;**
- c) Dalje unaprijeđivati tripartitni socijalni dijalog;**
- d) Stvoriti poticajno okruženje za razvoj bipartitnoga socijalnog dijaloga između poslodavačkih i sindikalnih organizacija;**
- e) U Zakon o odnosu parlamenta i Vlade u postupku donošenja propisa Europske Unije (koji je trenutno u raspravi) ugraditi odredbu kojom se definira obveza informiranja i uključivanja socijalnih partnera u postupak zauzimanja stajališta RH o prijedlozima pravnih akata EU odmah po njihovu zaprimanju (sukladno sadašnjoj praksi 17 nacionalnih parlamenata).**